

domsafsigelsen, og ankefristen løber da fra dommens afsigelse. En tiltalt, der er udeblevet fra domsafsigelsen, må således selv skaffe sig underretning om resultatet før ankefristens udløb ved henvendelse enten til retten eller til anklagemyndigheden.

For så vidt angår de i retsplejelovens § 934 omtalte bødesager regnes fristen dog i de fleste tilfælde fra den dag, hvor udskrift af dommen er sendt til domfældte. Som nævnt indebærer den foreslåede ordning, at forkyndelse af såvel tilsigelse som dom i disse bødesager undlades. Selv om en sådan ordning af retssikkerhedsmæssige grunde kan give anledning til en vis betænkelighed, må det som ovenfor nævnt antages, at den bødefældte i langt de fleste tilfælde har været bekendt med sagens behandling ved retten. I de ret få tilfælde, hvor den pågældende ikke har haft kendskab hertil, kan sagen forlanges genoptaget, jf. retsplejelovens § 987, stk. 1, og nedenfor i de særlige bemærkninger til § 2, nr. 11.

5. Udeblivelsesdomme

5.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 934, stk. 1, kan retten i straffesager, der ikke kan føre til fængsel, hvor tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald, og hvor der konkret ikke er spørgsmål om højere straf end bøde, afsige udeblivelsesdom. Her anses tiltaltes udeblivelse som en tilståelse. Baggrunden herfor er, at det på grund af den ringe straf, der oftest udmåles efter faste takster, anses for at være af mindre betydning for tiltalte at være til stede under domsforhandlingen. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Dommeren kan afvise at afsige udeblivelsesdom, hvis omstændighederne taler herimod, f.eks. hvis tiltalen er uklar, eller politiets lovanvendelse kan give anledning til tvivl. Som andre eksempler kan nævnes, at tiltalte ikke kan antages trods en lovlig forkyndelse at have fået underretning om sagen, eller at sagen må antages at have væsentlig betydning for tiltalte, f.eks. på grund af bødens størrelse eller kriminalitetens art.

Erstatningskrav og konfiskationskrav, som er angivet i anklageskriftet, kan ligeledes påkendes på trods af tiltaltes udeblivelse. Derimod kan der ikke ved en udeblivelsesdom ske frakendelse af førerretten.

Tilsigelsen til retsmøde skal indeholde oplysning om, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan påvirke, at tiltalte dømmes efter anklageskriftet, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1.

De mere alvorlige straffesager, hvor fængsel kan komme på tale, vil i tilfælde, hvor sigtede har er-

kendt sig skyldig over for politiet, normalt blive søgt fremmet som tilståelsessager efter retsplejelovens § 925.

Afgørelse af en sag som tilståelsessag, dvs. uden bevisførelse og uden medvirken af domsmænd, kan alene ske, hvis den sigtede i retten afgiver en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, og sigtede samtykker i, at sagen afgøres på denne måde.

Denne afgørelsesmåde forudsætter således, at sigtede er til stede i det retsmøde, hvor sagen behandles.

I domsmandssager, der ved byretten er alternativet til proceduren efter retsplejelovens § 925 om tilståelsessager, kan domsforhandling som hovedregel ikke foretages uden tiltaltes tilstedeværelse, jf. § 846. Hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald, kan retten dog efter § 847, stk. 1, med forsvarerens samtykke bestemme, at afhøring af vidner (og syns- og skønsmand) skal ske. Sådan beslutning kan dog kun træffes, hvis det er foreneligt med hensynet til tiltalte, og udsættelse af sagen er til væsentlig ulempe for de mødte. Bestemmelsen giver ikke adgang til at afgøre sagen i tiltaltes fravær.

Derimod kan domsforhandlingen efter § 847, stk. 2, i visse tilfælde fremmes i tiltaltes fravær, når retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig. Heri ligger, at sagen – til trods for tiltaltes udeblivelse – skal være tilstrækkeligt oplyst på samme måde som i straffesager, der er behandlet i tiltaltes nærværelse.

Herudover stilles der efter den nævnte bestemmelse krav om,

- 1) at tiltalte er undveget efter anklageskriftets forkyndelse,
- 2) at tiltalte uden rettens tilladelse har forladt tingstedet efter sagens begyndelse (sagens pårøb),
- 3) at tiltalte har meddelt samtykke til sagens behandling i hans fravær, og der ikke skønnes at blive spørgsmål om højere straf end fængsel i 6 måneder, eller
- 4) at retten skønner, at sagen utvivlsomt vil ende med frifindelse.

Tiltalte anses ikke for undveget, blot fordi han ikke kan træffes på sin bopæl eller andre sandsynlige opholdssteder.

Bestemmelserne i § 847 finder også anvendelse i nævningesager, men må her anses for at være uden praktisk betydning, dels fordi den tiltalte oftest vil være til stede, idet han er varetægtsfængslet, og dels fordi det formentlig altid i så alvorlige sager må anses for nødvendigt, at tiltalte er til stede under domsforhandlingen. Bestemmelsen nævnt ovenfor under nr. 3 kan ikke benyttes i sådanne sager, allerede for-